

Κοινή πρόταση
για το πρόγραμμα δράσης της ΠΟΣΔΕΠ 2021-2023
Αριστερή Μεταρρύθμιση (ΑΡΜΕ) – Ενωτική Πρωτοβουλία –
– Κίνηση Πανεπιστημιακής Αναβάθμισης (ΚΙΠΑΝ)

Πανδημία

Η πανδημία ήταν και εξακολουθεί να είναι η καθοριστική συνθήκη αυτής της περιόδου. Τα ελληνικά πανεπιστήμια είναι όρθια, χάρη στην υψηλή συνείδηση των διδασκόντων για το ρόλο τους και το λειτούργημά τους, αλλά είναι τραυματισμένα. Η εξ αποστάσεως λειτουργία ανέδειξε τα προϋπάρχοντα προβλήματα υποστελέχωσης και υποδομής αλλά δημιούργησε επίσης πολλά νέα, τόσο στη μαθησιακή διαδικασία όσο και στη κοινωνικοποίηση των φοιτητών και την ευρύτερη ακαδημαϊκή ζωή. Τα μαθήματα ολοκληρώθηκαν μεν αλλά με αμφίβολα μαθησιακά αποτελέσματα και με αμφισβητήσεις για την αποτελεσματικότητα των εξετάσεων. Το άνοιγμα των Πανεπιστημίων και η επιστροφή στη φυσιολογική ακαδημαϊκή δραστηριότητα έγινε πρόχειρα και κυρίως χωρίς καμιά μέριμνα για όσους συναδέλφους νοσούν είτε είναι ευάλωτοι οι ίδιοι ή όσοι συνοικούν μαζί τους, και δεν μπορούν να μπουν στις αίθουσες, στα εργαστήρια, στις κλινικές. Απαιτούμε

- να αυξηθεί η υγειονομική επιτήρηση με πρόσθετα τεστ
- να αρθεί ο απαράδεκτος περιορισμός στην οργάνωση και διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας και να παρασχεθεί ρητά η δυνατότητα χρήσης μεθόδων εξ αποστάσεως διδασκαλίας όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Αποδοχές και συντάξεις

Οι πανεπιστημιακοί καθηγητές πλήρωσαν και εξακολουθούν να πληρώνουν πολύ βαρύ τίμημα για την οικονομική κρίση, υφιστάμενοι οριζόντιες περικοπές έως και 40%, περικοπές που παραμένουν ακέραιες μόνο για τους πανεπιστημιακούς, σε αντίθεση με άλλες κατηγορίες ειδικών μισθολογίων για τα οποία υπήρξε πλήρης ή μερική αποκατάσταση.

- Η διεκδίκηση κατάρτισης ενός νέου ειδικού μισθολογίου, το οποίο να αποκαθιστά πλήρως τις αποδοχές των πανεπιστημιακών καθηγητών στα επίπεδα του 2012 με βάση το πλαίσιο θέσεων της ΠΟΣΔΕΠ και σύμφωνα με την απόφαση 4741/2014 του ΣτΕ παραμένει το πάγιο αίτημά μας.
- Η διεκδίκηση αξιοπρεπών αποδοχών και η αποκατάσταση των συντάξεων για τους πανεπιστημιακούς καθηγητές θα πρέπει να αποτελεί στρατηγικό στόχο πρώτης προτεραιότητας για τον κλάδο, κινούμενη παράλληλα σε δύο άξονες: στον πολιτικό και τον δικαστικό.

Χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων

Η σταθερή υποχρηματοδότηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης μετά το 2010, με σημαντικές μειώσεις στους προϋπολογισμούς των ιδρυμάτων, τα έχει οδηγήσει σε αδυναμία κάλυψης ακόμη και των ανελαστικών δαπανών λειτουργίας και συντήρησης των υποδομών και του εξοπλισμού τους.

- Διεκδικούμε ουσιαστική αύξηση δαπανών για την Ανώτατη Εκπαίδευση, ώστε να καλύπτεται το σύνολο των εκπαιδευτικών και λειτουργικών αναγκών των πανεπιστημίων (εκπαιδευτικό, διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή, φοιτητική

μέριμνα), και ενίσχυσή της για την κάλυψη των πρόσθετων δαπανών εξαιτίας της πανδημίας. Η χρηματοδότηση με βάση στόχους και αξιολόγηση να είναι πρόσθετη, διορθωτική ή επιβραβευτική.

Στελέγωση των Πανεπιστημίων

Η αναπλήρωση των κενών θέσεων και η παροχή νέων είναι επείγουσα, διότι δεν καλύπτονται επαρκώς τα ήδη υπάρχοντα γνωστικά αντικείμενα και αποκλείεται η ανάπτυξη νέων επιστημονικών πεδίων, με συνέπεια να απειλείται το επίπεδο της ποιότητας των πτυχίων και η ίδια η υπόσταση των Τμημάτων. Επίσης, η τρέχουσα πρακτική που αντί για κάλυψη με νέες θέσεις ΔΕΠ μέσω ανοικτών προκηρύξεων, οι εκπαιδευτικές ανάγκες καλύπτονται πρόχειρα και πρόσκαιρα, από έκτακτο προσωπικό και με επείγουσες διαδικασίες, δεν διασφαλίζει την ποιοτική εκπαίδευση, ούτε τα εργασιακά δικαιώματα των συμβασιούχων.

Το πανεπιστήμιο δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται απλώς ως ένα διδασκαλείο με διδακτικά κενά που μπορούν να καλυφθούν με οποιοδήποτε τρόπο. Αποτελεί χώρο παραγωγής και μετάδοσης της γνώσης, με ουσιώδη συνιστώσα του χαρακτήρα του την έρευνα, η οποία πρέπει να ενισχυθεί και να αναδειχθεί.

Διεκδικούμε

- Προκήρυξη νέων θέσεων καθηγητών στα πανεπιστήμια σε σταθερή βάση, με ανοικτές και διαφανείς διαδικασίες, προκειμένου: **να ανανεωθεί** το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό με την αξιοποίηση των επιστημόνων της νέας γενιάς, **αυτής** που βρέθηκε αποκλεισμένη από το ελληνικό πανεπιστήμιο· **να καλυφθούν** τα γνωστικά αντικείμενα που κινδυνεύουν να χαθούν· **να αναπτυχθούν** νέα ερευνητικά αντικείμενα που αναδεικνύονται από την πρόοδο της επιστήμης. Η διάθεση των νέων θέσεων θα πρέπει να αφορά όλα τα ΑΕΙ και όχι μόνο τα Τμήματα που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο συγχωνεύσεων πανεπιστημίων και ΑΤΕΙ.
- Άμεση προκήρυξη των θέσεων μελών ΔΕΠ που κενώνονται για οποιοδήποτε λόγο στο Τμήμα του οικείου ΑΕΙ.

Χρηματοδότηση και ενίσχυση της έρευνας

Απαιτείται έμπρακτη αναγνώριση από την κυβέρνηση της συμβολής των πανεπιστημίων στην παραγωγή έρευνας και καινοτομίας και στη συνεπαγόμενη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας, με την περαιτέρω ενίσχυση της έρευνας.

Διεκδικούμε

- μείωση της ασφυκτικής γραφειοκρατίας στη διαχείριση των οικονομικών των πανεπιστημίων, που απορροφά σημαντικό χρόνο και πολύτιμη ενέργεια των συναδέλφων και των διοικητικών υπαλλήλων.
- κατάργηση της γραφειοκρατίας στους ΕΛΚΕ ώστε –υπό όρους απόλυτης διαφάνειας– να μπορούν να λειτουργούν ως σύγχρονα ευρωπαϊκά ερευνητικά κέντρα, να αξιοποιούν στο έπακρο τους πόρους τους και να διασφαλίζουν νέους πόρους χρηματοδότησης από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- προκήρυξη εθνικών προγραμμάτων που να αφορούν όλους τους ερευνητές, με στόχο την ποιότητα της παραγόμενης έρευνας και όχι την ευκαιριακή απασχόλησή τους.

Καθημερινότητα και ακαδημαϊκή ελευθερία

Η ασφάλεια των χώρων και του προσωπικού είναι πρωταρχικά ευθύνη των πανεπιστημιακών αρχών. Υποστηρίζουμε την εφαρμογή της κοινής νομοθεσίας για αξιόποινες πράξεις που τελούνται εντός των χώρων των Α.Ε.Ι. (όπως διατυπώθηκε και στον Ν.4009/2011 και στον

N.4623/2019) και τη δυνατότητα και υποχρέωση της αστυνομίας να επεμβαίνει αυτεπάγγελα. Όμως πρέπει η πανεπιστημιακή κοινότητα να ορίζει τους εσωτερικούς κανόνες λειτουργίας της, οι οποίοι πρέπει να τηρούνται και να επιβάλλονται. Διαφωνούμε ριζικά με τη διαρκή παρουσία αστυνομίας που δεν είναι αναγκαία ούτε ικανή για να λυθούν σύνθετα καθημερινά προβλήματα. Τα όργανα διοίκησης και το προσωπικό του πανεπιστημίου δεν πρέπει να δείχνουν καμία ανοχή σε ενέργειες και καταστάσεις που απειλούν την ομαλή λειτουργία των Ιδρυμάτων και την πανεπιστημιακή ζωή και προσβάλλουν τις ακαδημαϊκές ελευθερίες.

Κολέγια και αξία του πτυχίου

Το νομοθετικό πλαίσιο που αναφέρεται στη μεροληπτική υπέρ των κολεγίων και την απαράδεκτη fast-track αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας των τίτλων τους, πρέπει αναμορφωθεί δραστικά σύμφωνα με την απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής της ΠΟΣΔΕΠ στις 28-4-2021.

Παρακράτηση υπέρ ΕΛΚΕ

Αφού έγιναν διαδοχικές χαριστικές ρυθμίσεις για τις οφειλές μελών ΔΕΠ υπέρ ΕΛΚΕ από επιχειρηματική δραστηριότητα, ζητάμε για λόγους ευνομίας και ισονομίας να δικαιωθούν οι συνεπείς συνάδελφοί μας που κατέβαλαν έγκαιρα τις οφειλές τους.

Θεσμικό πλαίσιο

Το ελληνικό πανεπιστήμιο έχει ανάγκη από μεταρρυθμίσεις για να ξεπεράσει τις χρόνιες παθολογίες και να καταστεί ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο, αυτοδιοικούμενο, με δημόσιο και ακαδημαϊκό έλεγχο. Στη διάρκεια όμως των τελευταίων χρόνων το θεσμικό πλαίσιο άλλαξε πολλές φορές με τρόπο αποσπασματικό και αντιφατικό, καθιστώντας το ακόμα πιο γραφειοκρατικό και συγκεντρωτικό.

Η κατάργηση των ΑΤΕΙ, χωρίς όραμα και σχέδιο, κυρίως στη βάση πελατειακής λογικής, που αποδιάρθρωσε την τριτοβάθμια εκπαίδευση, δεν άγγιξε την ουσία των προβλημάτων, ενώ δημιούργησε νέα (όπως αυτό των επαγγελματικών δικαιωμάτων πρώην και νέων τμημάτων).

Οι συνθήκες για το Πανεπιστήμιο εξακολουθούν να είναι κρίσιμες. Η άναρχη διαμόρφωση του χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης, η συνεχιζόμενη υποχρηματοδότησή της, η έλλειψη διοικητικού και διδακτικού προσωπικού, οι ασυντήρητες κτιριακές υποδομές, οι υπερβολικοί αριθμοί εισακτέων, οι διαδοχικές και αποσπασματικές αλλαγές του θεσμικού πλαισίου, η ανεξέλεγκτη χορήγηση επαγγελματικών προσόντων σε αποφοίτους κολεγίων, οδηγούν στην υποβάθμιση των ίδιων των πανεπιστημίων και της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Ο δρόμος για τον εκσυγχρονισμό των ελληνικών ΑΕΙ, την αναπτυξιακή τους προοπτική και τη θωράκιση της αυτονομίας και της ακαδημαϊκής ελευθερίας ακόμα είναι μακρύς.

- Διεκδικούμε τη δημιουργία ενός λιτού θεσμικού πλαισίου, με μεταφορά κρίσιμων αρμοδιοτήτων στους Εσωτερικούς Κανονισμούς των ΑΕΙ, ώστε να υπάρξει απελευθέρωση από τον ασφυκτικό γραφειοκρατικό έλεγχο του υπουργείου.
- Η Ομοσπονδία πρέπει να αρθρώσει ισχυρό μεταρρυθμιστικό λόγο εκ μέρους των μελών ΔΕΠ.

Εθνική στρατηγική για την Εκπαίδευση και την Έρευνα

Τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα και κατ' επέκταση τα πανεπιστήμια επιβάλλουν ευρύτερες συναινέσεις και συνεννοήσεις, που θα υπερβαίνουν τις ιδεολογικές διαφορές και τις διαφορετικές προσεγγίσεις, αντί να αποτρέπονται εξαιτίας τους.

- Είναι απαραίτητο, να χαραχθεί, από όργανα αποτελεσματικά και όχι διακοσμητικά, μια συναινετική μακροπρόθεσμη εθνική πολιτική για την εκπαίδευση και την έρευνα.

Χωρίς ένα τέτοιο πλαίσιο, και παρά τις φιλότιμες προσπάθειες των συναδέλφων καθηγητών και καθηγητριών, που σε δύσκολες συνθήκες επιτελούν το εκπαιδευτικό τους έργο και παράγουν σημαντικό ερευνητικό έργο, το ελληνικό πανεπιστήμιο αδυνατεί να επιτελέσει τον αναπτυξιακό ρόλο του και να αποτελέσει πηγή διανοητικού πλούτου, καινοτομίας και θέσεων εργασίας, ενώ δεκάδες χιλιάδες εκπαιδευμένοι απόφοιτοι μεταναστεύουν και ενισχύουν οικονομίες και κοινωνίες άλλων χωρών.

Ο Ενιαίος Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας δεν μπορεί να αποβλέπει σε ομογενοποίηση, αλλά πρέπει να νοείται ως η στενή συνεργασία και συμπληρωματική λειτουργία με διακριτό ρόλο των συνιστωσών που τον απαρτίζουν. Τμήματα, Σχολές και Ιδρύματα, όπως και οι θέσεις των εισακτέων πρέπει, επιτέλους, να εξετάζονται με βάση τις πραγματικές ανάγκες σε αποφοίτους με ικανότητες και γνώσεις, που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη της χώρας στο πλαίσιο της συνεχώς εξελισσόμενης οικονομικής και κοινωνικής δυναμικής.

- Η Ομοσπονδία οφείλει να πιέσει αποφασιστικά για τη χάραξη αυτής της στρατηγικής, με αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον της χώρας και να συμβάλει στη διαμόρφωση του νέου χάρτη της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και της Έρευνας στη χώρα.

Δυστυχώς και η σημερινή κυβέρνηση δεν φαίνεται διατεθειμένη να ικανοποιήσει κάποια από τα παραπάνω μείζονα ζητήματα. Εξάλλου αποφεύγει τον ουσιαστικό διάλογο με την Ομοσπονδία, που αποτελεί τον επίσημο φορέα εκπροσώπησης όλων των Πανεπιστημιακών.

- Η ΠΟΣΔΕΠ πρέπει ενωτικά να στηρίζει τους συλλόγους για να αυξήσουν τη συμμετοχή των συναδέλφων και για να μπορέσει να ακουστεί από την πολιτική ηγεσία και την ελληνική κοινωνία.